

ЛЕЗГИ Газет

Жуван Ватан, ватанэглияр,
дидед ч'ал хуьх!

1920 – йисалай акъатзава

N 6 (10859) хемис 7 – февраль, 2019 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Гьурметлу ватанэглияр!
28-февралдиз, йикъан сятдин 2-даз,
Дербент шегьерда, Лезгийрин Ст'ал
Сулейманан т'варунихъ галай госмуз-
драмтеатрдин дараматда Дагъус-
тандин халкъдин, Россиядин лайхлу
артист Абдуллагъ Тажибович Гьаб-
ибован 70 йисан юбилейдин еке межлис
кыле фида.

Мярекатда Дагъустандин Гьук-
матдин, культурадин министерстводин, илимдин, ме-
дениятдин, жемиятдин векилри иштиракда.

Буюр, иштирака, медениятдал рикI алай гьурмет-
лу юлдашар!

Россиядин чемпионат - Докъузпара районда

Яру дагъди вичин ценерив Россиядин вири пиперай атанвай дагъларин куклушар муьтубгьардайбур нубатдин гьилера кватна. Докъузпара районда альпинизмдай Россиядин чемпионат башламыш хъана. Идан гьакъиндай “Лезги газетдиз” райондин администрациядин пресс-къуллугъди хабар гана.

Акъажунрив эгечлуниз талукъарнавай мярекатда РД-дин туризмдин ва халкъдин художественный сеняткарвилерин рекъай министр Расул Ибрагьимова, РД-дин спортдин министрдин заместитель Зайнал Салаутдинова, Россиядин альпинизмдин федерациядин вице-президент, классический альпинизмдин комиссиядин председатель Александр Пятницина, Ингушетия Республикадин альпинизмдин федерациядин президент Висан Юсупова, Дагъустан Республикадин альпинизмдин федерациядин президент Петр Леонова, Ахцегь райондин администрациядин кьил Осман Абдулкеримова, Докъузпара райондин администрациядин кьил Абдурагьим Алискерова, Сулейман-Стальский райондин администрациядин кьил Нариман Абдулмуталибова, Дербент шегьердин администрациядин, МЧС-дин, спортдин, общественный организациядин векилри ва маса ксари иштиракна.

Акъажунрив эгечдалди вилик Докъузпара райондин кьил РД-дин Минтуризмдин руководителдихъ галаз санал инвестпроект кардик кутун патал чара авунвай чкадиз килигна. Абдурагьим Алискерова кьейд авурвал, проекдал асаслу яз, Къурушрин хуьруьн патарив гвай майдандал туризмдин база арадал гьида. И объект мугьманар патал тайнарнавай, лазим тир къулайвилер авай саки цуд квалерикай ибарат жеда. Райондин кьили кьейд авурвал, ихътин майдан кардик кутуни райондиз дагълара метлебулдак яз ягъиз кланзавай туристар желбдай мумкинвал гуда.

Ахпа альпинизмдай акъажунар ачухуниз талукъарнавай официальный пай башламыш хъана. Расул Ибрагьимова альпинистар Дагъустандин руководстводин т'варунихъай тебрикна. “За Дагъустандин Кьилин, РД-дин Гьукматдин Председателдин т'варунихъай, килди жуван патай акъажунрин вири иштиракчияр, судьяяр ва мугьманар тебрикна. Заз квехъ виридахъ агалкъунар, дагъдиз агалкъунралди кхаж жедай мумкинвилер хьун кланзава. Чакай рахайтIа, чун квез цини, кведай йисузни ина неинки акъажунар кыле тухун, гьакIни ял ягъун патални вири шартIар тешкилиз чалишмиш жеда”, - малумарна РД-дин Минтуризмдин регьберди.

Докъузпара райондин кьил Абдурагьим Алискеровани вири мугьманар, чемпионатдин иштиракчияр хушвилелди тебрикна. Ихътин проектар кардик кутузвай шартIара, дагъларин къакъан куклушриз кхаж хьуналди альпинистри чи чIехи уьлкве ва чи гьвечи ватан машгурзавайди кьейдна.

“...Докъузпара район надир район я. Тебиятди чи ерийриз атIугъай, гьа са вахтунда тикрар тежер хътин гуьзелвал ганва. Сифтени-сифте им дагъларин - чаз муьтубгьариз кланзавай дагъларин гуьзелвал я. Четинвилер ва манийвилер алудиз клан хьун - им руьгъдиз мягькем, вилегь ксариз хас кар я. Кье чун гьахътин ксар акъажунрив эгечлуни шагьидар жеда”, - кьейдна А. Алискерова.

Райондин кьили икьван важиблу акъажунар Докъузпара районда тешкилунай Россиядин Федерациядин спортдин министерстводин, Россиядин Федерациядин туризмдин министерстводин, Дагъустан Республикадин туризмдин ва халкъдин художественный сеняткарвилерин рекъай министерстводин, Дагъустан Республикадин спортдин министерстводин, Россиядин альпинизмдин федерациядин ва Дагъустан Республикадин альпинизмдин

федерациядин руководстводиз сагърай лагъана. Ада ихътин акъажунар кыле тухун хъсан адетдиз элкьвенвайди кьейдна. Ихътин серенжемри, четинвилер алудиз, ял ягъунал рикI алай хейлин ксарин фикир чи райондал желбзава. Ихътин акъажунри чаз райондин мулкарал туризм вилик тухунин, активнидак яз ядай шартIар яратмишунин карда куьмекзава.

Государстводин гимндин сесерик кваз Россиядин ва Дагъустандин пайдахар кхажна.

Идалай гуьгьуьниз спортсменриз ва мугьманриз суварин концерт гана. Мярекатдин официальный пай куьтыгъ хьайдалай гуьгьуьниз Расул Ибрагьимова спортсменрихъ галаз суьгьбетар авуна. Воронеждай тир альпинистри чеб хушвилелди къабулунай гьукмдин векилриз сагърай лагъана. Спортсменри Яру дагъ - им рагарай, чархарай виниз кхаж хьунин рекъай акъажунар кыле тухун патал лап лугъуз тежер къван къулай чка тирди кьейдна. Ина ихътин жуьредин серенжемар йиса кыляй-кылди тухуз жеда. Квекай дарвал ава лагъайтIа, мугьманар ва альпинистар къабулдай чкаяр бес жезвач. И командадин иштиракчиди кьейд авурвал, лазим тир шартIар яратмишайтIа, ина ял ягъиз, альпинизмдал машгъл жеж кланзавайбурун къадар лап артух жеда.

Расул Ибрагьимова муьквал вахтара мугьманар, туристар патал лазим тир вири шартIар авай квалер кхажунив эгечдайдан патаяй хабардар авуна.

Кьейд ийин, акъажунар 3-февралдлай 16-февралдлай давам жеда. Гьа и вахтунда чемпионатдин иштиракчияр тир 12 команда Яру дагъда кардик кутунвай чпел тIем гьун лап четин акъавзавай маршрутрай фин лазим жеда.

Акъажунра Красноярскдай, Санкт-Петербургдай, Самарадай, Новосибирскдай, Нижний Новгороддай ва маса чкайрай атанвай альпинистри иштиракзава.

Нумрадай клела:

ОБЩЕСТВО

...Месэлаяр гьалун лазим я

Малдарвилерин, хипехъанвилерин республикадин цуд шегьердани як, нек гьалдай, недай-хъвадай шейэр акъуддай заводар, комбинатар авай. Абурун 90 процент кье амач. Республикада “Дагконсерв” объединенидик акатзавай 41 завод ва комбинат авай...

▶ 3

ЮБИЛЕЙ

Адакай риваят жеда

Чаз гьакъван кичле тир трибунади хъай адаз клусни кьурху авачир. Трибунади адан сес, секинвал, кьекъуьнин тежер, дамах гвачирвал са жизвини дегешарнач. Адаз гаф гана. Зал изгьитятлу хъана. Таниш тушир ч'ал секиндаказ, вичин эбедивал хвена, авахъна фена...

▶ 5

ИРС

Классик - мектебда

Ктабда Етим Эминан эсерар гьар са классда ва тарсуна гьикI чирун ва гьихътин нетижайрив аялар агакьарун лазим ятIа, гьвечли чирвилерилдай чIехи чирвилерихъ гьикI камар къачун лазим ятIа, галай-галайвал ачухарнава...

▶ 6

САГЪЛАМВАЛ

Грипп - хаталу азар

Эгер хизанда грипидикидичи начагъ хъанвай кас аватIа, ам патал кылдин кIвал чара авун меслятзава. Ихътин мумкинвал авачтIа, азарлу дав са метрдилай тIимил мензилдин муькьва хъана кландач. Идалайни гьейри, адахъ гелкьведайла, чинал маска алуклун (ва я нерни сив миьхи салфеткадалди клевун) меслятзава. И кьайдади вирусдикай хуьниз куьмекда.

▶ 9

ХАБАРАР

Еке агалкъунрин сагъиб

2016-йисан ноябрдилай Аскералиди Дивеевский райондин набатчивилиин “Агрофирма “Верякуши” ОАО-дин директорвиле клвалакзава. Сеймовский кушарин фабрика патал техил (мух, къуьл, нахутI, лацу люпин ва мсб.) битмишарзава. Ада регьбервал гузвай майишатди 2017-йисуз 11200 тонн техил арадал гьана. 2018-йису кьурагъди хьункиди 7880 тонн кIватI хьувуна.

▶ 12

ХАБАРАР

Бахтунинни гьурметдин кьужахда

Общество вилик финин вири девирра газет коллективный пропагандист, агитатор, тешкилатчи хъана. Райондин экономика, культура, образование вилик тухунин, несиприз ватанпересвилерин тербия гунин, милли ч'ал, адетар хуьнин, мягькемарунин кардик газетдин коллективди еке пай кутуна...

▶ 15

Важиблун месэляяр веревирдна

Дагъустандин государстводин халкъдин майишатдин университетда РФ-дин хуьрун майишатдин министрдин заместитель Максим Увайдован регъбервиллик кваз Россиядин хуьрун майишатдин министрстводин совещание хъана. Ана гьакъни АПК-дин регионрин органрин векилри ва Россельхознадзордин территориальный управленийрин, ветеринариядин ва хуьрун майишатдин маса ведомствойрин векилри иштиракна. Идан гьакъиндай "Лезги газетдиз" РД-дин Къилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугъди хабар гана.

Мярекатдал СКФО-дин мулкарал эпизоотикадин - гьайванрин арада фад акатдай инфекциядин азаррин жигъетдай авай гьалариз, ветеринариядин электронный шагъадатнамаяр уьмуьрдиз кечирмишунин еришриз ва ветеринариядин идараяр материалралдини техникадалди таъминарунун, округрин мулкарал эпизоотикадин гьалар хъсанарунин рекъай жавабдар ксариз ва продукция ишлеммишзавай вири девирда адан хатасузвал таъминарунун талукъ месэляяр веревирдна.

Вичин рахунра Максим Увайдова кьейдна хьи, Россиядин Федерацияда алай йисан сифте кьилерилла са жерге субъектрин мулкарал гьайванрик акатдай хаталу азарар пайда хъунихъ ва чулунихъ галаз алакьалу яз эпизоотикадин гьалар садлагъана пис хъана. И гьалари властдин вири органривай тади гьалдин ва саналди тир гьерекар тар истеммишзава. Идалайни гьейри, ветеринариядин кьуллугъар цийи кьайдада тукьлуьрун, субъектрин властрин патай ветеринариядин идараяр лазим тир жуьреда финансламишун, кадрийралди, материалралдини техникадалди таъминарун чарасуз тирди кьейдна.

Министрдин заместителди гьакъни кьейдна хьи, кьецепатаз ракьурзавай продуктрал гьалтайла, Кеферпатан Кавказдин республикайрин мумкинвилер эхиримжи вахтунда хейлин гзаф хъанва. "Мадни, иллаки кьецепатаз ракьурзавай малдарвиллин продукция патал электронный шагъадатнама кардик кутуна ва и кьвалахдиз мадни виликди рум гана. Амма мадни менфятлудаказ кьвалахун патал ам майишат кьиле тухудай субъектралди, регионралди ахцур хъувун таъминарун чарасуз я", - кьейдна Максим Увайдова.

РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместителди - РД-дин хуьрун майишатдин ва суьрсетдин министр Абдулмуслим Абдулмуслимова гьисабзава хьи, 2018-йисуз

Дагъустанда электронный ветеринариядин шагъадатнама уьмуьрдиз кечирмишун патал хейлин кьвалах кьиле тухванва. "И месэляяр регион патал лугъуз тежедай кьван важиблун я. Идан гьакъиндай Дагъустандин Кьил Владимир Васильева са шумуд сеферда малумарнавай. И кардиз зегъметкешрини кьимет гана. Санлай кьачурла, Дагъустандин АПК-дин кар алай терефра 2018-йисуз 124,1 миллиард манатдин кьадарда аваз продукция гьасилнава, кьецепатан уьлквейриз ракьурнавай продукциядин кьадар 23 процентдин гзаф хъана", - кьейдна Абдулмуслим Абдулмуслимова.

Хуьрун майишатдин суьрсетдин министрстводин кьили, гьакъни регионда куьлуь ва чехи карч алай гьайванрин гьисабни кьунвайдан гьакъиндай лагъана.

Вичин эхиримжи гафуна Максим Увайдова кьейд авурвал, чпикай раханвай месэляяр гьялуни кардиз менфятлу ва ерилу ветеринариядин игътияжриз кьуллугъ авуни, производство вилик фини, малдарвиллин продукция хуьни ва гьялуни, маса гуни екез кьумькада.

Веревирид авур месэляйрин гьакъиндай СКФО-дин мулкарал эпизоотикадин жигъетдай гьалар хъсанарун патал тапшуругъар ва меслятар гана.

Меркезвийри умудзава

Хийир ЭМИРОВ

Махачкъаладин администрациядин кьил С.Амиров кьуллугъдикай азад авурдалай гуьгьуьниз меркездиз 5 касди регъбервал гана. Садалайни я гьукуматди, я шегъерэгълийри вилик эцигзавай месэляяр тамамдаказ гьялиз хъанач.

Администрациядин кьилин кьуллугъдал кас хкъягун патал конкурс малумарна. Ана 38 кандидатди иштиракна. Конкурсдин жюриди абуру шегъер вири терефрихъай вилик тухуниз талукъарнавай программарихъ яб акална. Нетижда шегъердин собранидин фикирдиз пуд кас теклифна: Махачкъала шегъердин Кировский райондин собранидин председатель **АБИЕВА Эльмира**, Москва шегъердин Басманний райондин управадин кьил **ДАДАЕВ Салман** ва Махачкъаладин администрациядин вице-мэр **ИБРАГЪИМОВ Абдулмуьмин**.

Алатай гьафтада кьиле феийи шегъердин собранидин сессияда РД-дин Къилин ва Гьукуматдин Администрациядин регъбер Владимир Иванова иштиракна. Собранидин 45 депутатдикай Иссиядиз 41 депутат атанвай. Сесер гайдалай гуьгьуьниз малум хъана хьи, Салман Дадаеваз 38 ва Эльмира Абиевадиз 3 депутатди сесер гана.

Дагъларин уьлкведин меркездин администрациядин кьилиз хкъанвай С.Дадаев 1979-йисан 18-июлдиз дидедиз хъана. Ада ДГУ-дин юридический факультет акалтарна. Кьвед лагъай категориядин юриствилин дережа кьачур жегъилди "Сулакэнерго" ОАО-дин юри-

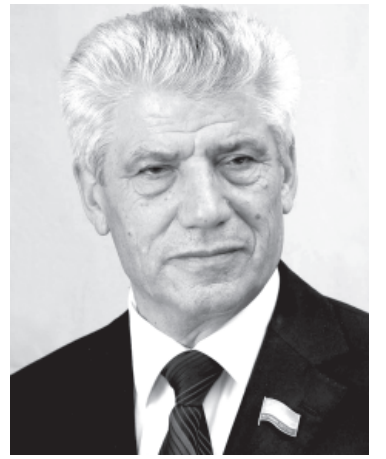

дический отделда кьвалахиз гатлунна. Идалай гуьгьуьниз ада "Таксомоторный 16-парк" ОАО-дин юридический отделдин начальниквиллин везифаяр тамамарна.

2004-йисан июлдай ам Москва шегъердин Метрогородок райондин управада юриствилин кьуллугъдал кьабулна. 6 йисалай адакай гьа и райондин управадин кьилин 1-заместителди хъана. Кьве йисалай ам Москва шегъердин Сокольники райондин управадин кьилин экономикадин, эцигунрин ва ЖКХ-дин месэляйрай сад лагъай заместителвиле тайинарна. 2017-йисан майдилай ада Москва шегъердин Басманний райондин управадин кьилин кьуллугъдал кьвалахзавай.

Са рахунни алач, махачкъалавийри шегъердин кьилиз кар алакьдай, чирвилер авай, йисаралди кьвалт хъанвай важиблун месэляяр гьялдай кас атун гуьзлемишзавай. Абуру цийиз хкъанвай Салман Дадаев еке умудар кутазва.

Сулейман-Стальский райондин администрациядин пресс-кьуллугъди "Лезги газетдиз" хабар гайивал, РД-дин Халкъдин Собранидин образованидин, илимдин, культурадин, спортдин, туризмдин ва жегъилрин крадин рекъай Комитетдин председателдин заместитель **Гьамидулла Гьамедова** РД-дин Гьукуматдиз фикир гана кланзавай месэляйрикай чар кьхена. Ана кьейднава:

- 2019-йисан ва 2020-2021-йисара пландик кутазвай республикадин бюджетдик, Кьасумхуьрел эцигиз гьиле кьур спортивный комплекс ишлеммишиз вахкудайвал, финансрин такъатар кутан;

- "2014-2017-йисара ва 2020-йисалди хуьрун мулкар дурумлувилелди вилик тухунин" ФЦП-дик Цийи Мамрач хуьре 2019-йисуз фельдшервиллин акушервиллин пункт эцигун патал такъатар кутан;

- "2014-2017-йисара ва 2020-йисалди хуьрун мулкар дурумлувилелди вилик тухунин" ФЦП-дик 2019-йисуз Асалдуьур, Шихидхуьр, Зугърабахуьр, Сальян, Ичин, Бут, Хтун, Вили Хъартас, Агъа Хъартас хуьрера газдин линияр тухвана куьтягъдай такъатар кутан;

Депутатди кьхена

- 2019-йисуз республикадин районар ва шегъерар яшайишдин экономикадин рекъай вилик тухуниз талукъ серенжемрик Алкъвадрин хуьре 110 аялдиз чкаяр авай школа (проектдин кьимет 115 миллион манат) эцигун кутан;

- агъалийриз субсидияр тайинардайла, абур гьар йисуз талукъ идарадиз коммунальный кьуллугъар авунай буржар алач лугъудай справкаяр, документар вугуникай азад ийидай месэладиз килигин. А справкаяр, документар коммунальный кьуллугъар ийизвай идарайрай УСЗН-диз вичиз кьачудай ихтияр гана кьанда, инсанар инжиклу тийидайвал.

Кьейд авун лазим я хьи, РД-дин Гьукуматдин тварунихъ кьхенавай чарчиз республикадин экономикадин ва мулкар вилик тухудай, гьакъни РД-дин промышленностдин энергетикадин министрствойрай жавабар гана.

Субсидияр талукъ документар вугуникай РД-дин промышленностдин ва энергетикадин министр С.Умаханова кьхизва: "Кьенин юкьуз РФ-дин Гьукуматдин кьарардин бинедаллаз агъалийри чпиз субсидияр гун патал талукъ идарадиз чпел коммунальный кьуллугърай буржар алачирдан гьакъиндай документар агакъарун мажбури кар я. Гьавилляй агъалияр и жуьредин справкаяр кьвалтуникай, гьазуруникай азад ийиз жедач".

РД-дин экономикадин ва мулкар вилик тухунин министрдин заместителди А.Абдурагъмановалай хтанвай жаваба ик кьхенава: "...2019-йис патал тукьлуьрнавай республикадин инвестициярин программдин сергъятра аваз, Сулейман-Стальский районда "Сардархуьр-Дарклуш-Кьазмаяр водопровод" объектдал эцигунрин кьвалахар давамарун патал 100 агъзур манат чара ийидайвал я.

"Россиядин Федерациядин агъалияр гьил агакьдай ва кьулай яшайишдин кьвалералди, коммунальный кьуллугъралди таъминарун" госпрограммадин сергъятра аваз, 2019-йисуз Кьасумхуьрел 150 аялдиз чкаяр авай школадин дарамат (проектдин кьимет 66 470,060 агъзур манат) эцигдайвал я.

Мадни, "2014-2017-йисара ва 2020-йисалди хуьрун мулкар дурумлувилелди вилик тухунин" ФЦП-дин подпрограммадин сергъятра аваз, Асалдуьруьз газдин линия тухунин кьвалахар патал финансрин такъатар чара ийидайвал я.

Кьетлен гьал

Газ авачиз амуькна

А. МАМЕДОВА

Гьар сад регъятвилев фад вердиш жеда, амма са юкьуз экв, чимвиле авачиз хъайити, пара четинвал акалтай. Ихътин четинвиле алатай ял ядай йикъара кьурагъвийр гьатна. Жумья йикъан нисинин вахтунда вацун кьере кьвалахзавай КамАЗ-ди газдин турбаяр кьатна, Кьурагъа кьетлен гьал арадиз атана: 2 йифизни 2 юкьуз Кьурагърин хуьрун агъалияр газ авачиз амуькна. Хъуьтуьн вахт, вири ийир-тийир хъана.

Чкадал райондин кьил Замир Азизов, прокурор Фируза Лагметова, райондин идарайрин руководителар фена, серенжемар кьабулна.

Кьвалах вахтунда кьилиз акъудун патал аниз Хив, Кьурагъ ва Сулейман-Стальский районрин газдин кьуллугъдин пешекарар атана. Абуру юг-йиф талгъана кьвалахна, хъайи ЧП арадай акъудна. Райадминистрациядин работникрини чпивай жедай куьмекна. Чкъа магъледин гадайрини куьмек теклифна.

Вири сад хъайила, татугайвилерни арадай акъудиз регъят хъана.

Гипшократан кьинез вафалу яз

Духтурвиллин пеше къебгалвал я, ада чан къурбанд ийиз гьазурвал, ругьгдин ва ниятрин михьивал истемшизава.

А.П.ЧЕХОВ

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Эхиримжи вахтунда медицина илимдин агалкунралди мадни къуватлу жезвайди сир туш. Амма инсандин сагъламвал хуьнин карда къилинди духтур яз амуьк-зава. Гафбур духтурдин къилив азардин вилик пад кюн патал ваь, ам яцла гьатайла физва. И дуьшуьшда медицинадин илимдин агалкунрилайни артух азарлудаз духтурдин пешекарвиллин дережа, мергьяматлу рик, ширин мез, къайгьударвал важибулу я...

Винидихъ къалурнавай ерияр хас тир халис пешекаррикой сад зи кьунши, Ахцегъ ЦРБ-дин терапевт, участокдин духтур ИСЛАМОВ Тельман Атемович я. Ам 1959-йисан 1-июлдиз Ахцегъ райондин Хинерин хуьре машгур Атем муаллимдин (РСФСР-динни СССР-дин халкъдин просвещенидин отличник, муаллимвиллин зегьметдин 63 йисан тежриба авай ветеран, хайи хуьруьн тарихдикай къенвай са шумуд ктабдин автор) зегьметкеш чехи хизанда дидедиз хьана. 1977-йисуз хуьруьн мектеб акъалтарна, Дагмединститутдик экечлун патал имтигьанар вахкана. Амма а члавуз акатначир. Армиядин жергеяра къуллугьиз фена. Хиве авай буржи къилиз акьудна, са къадар вахтунда хайи хуьре Гь.Алиеван тваруьнихъ галай колхозда кваллахайдалай къуллухъ 1981-йисуз, колхоздин патай рекье туналди, мединститутдик экечна.

Духтурвиллин пеше къачунин къаст за жуван вилик гьеле 5-классда клелзамаз эцигнавай, - суьгьбетзава Тельман Атемовича. - Рагьметлу диде Саялы астма азардик начагъ тир. Гьар сеферда адаз тади гудайла, фельдшер Мустафаев Чирали халудиз эвердай. Ада раб ягьайла, дидедиз регьят жедай. Гьа макьамда за жуван вилик духтурвал клелунин, сифте дидедиз ва ахпа вири хуьруьнвийриз куьмекунин къаст эцигна. Далудихъ кас галачиз фенвай хуьруьн гада тир. Имтигьанар вахканатлани, сифте сеферда акатначир, гуя конкурсдай акьатнач. Армияда къуллугьдайлани, азад вахт хьанмазди, за химия, биология эзбердай. Фикир мад имтигьанар вахкун яз, 1981-йисуз за колхозда звеноводвал ийизвай (гьакьикъатда, колхоздин стаж аз 8-классдай авай хиперилай сар твадай, векь ядай, магьсулар къватл хьийидай азгар вахтара куьмекиз, зегьметдин йикъар къазанмишзавай), ктабар клелзавай. Бахтунай хьиз, гьа члавуз хуьруьз колхоздин гьисабдай ДМИ-да клелиз сад ракуьрна кланзавайдакай (хуьре духтур авачир) чар атана. Гьа ик закай студент, колхоздин стипендиат хьана.

1987-йисуз агалкунралди вуз акьалтларай жегьилди тамам са йисуз Дербентдин ЦРБ-дин кардиологиядин отделениеда ординатурада чирвилеринни тежрибадин дережа хьажна. Ахпа ам Ахцегъ ЦРБ-диз рахуьрна. Амма бюрократвиллин себебрики жегьил пешекар-терапевт, чка авач лугьуз, кье йисуз клвалахал къабулзавач. Адаз гьатта Урусатдиз фидай фикирни авай, амма буади ихтияр ганачир. Республикадин здравоохраненидин министрстводиз шикаят авурла, жегьил духтур педиатрвиле тайнарна. Кьуд вацралай поликлиникада жегьилрин терапевтвиллин везифаяр адан хиве туна. Гуьгуьнлай, реанимациядин отделение ачуьхлай, кар алакьдай жегьил пешекар, дежур-

ный духтур яз, гьаниз рекье хтуна. Ахпа 9 йисуз ФОМС-дин Ахцегъ филиалдин директорвиллин жавабдар къуллугьдал хьана ва гьа са вахтунда реанимацияда дежурный духтурвиллин везифаярни давармарна. Эхиримжи 5 йисуз Тельман Атемович Ахцегъа участковый духтур я, реанимацияда дежурствоярни кьиле тухузва. Коллективда, гьакл азарлуьрин арада адаз еке гьурмет ава.

■ **Тельман духтур, пешекарвиллин рекье ви насигьатчияр вуьар хьана?** - хабар кьуна за.

- Рагьметлу Вагьабов Вагьид, Шефиев Агьа, Гуьсейнов Гьемзебег духтурар. Абуьр Аллагьдин патай пай ганвай зурба пешекарар ва хьсан насигьатчияр тир. Иллаки - Вагьид духтур. Адахъ галаз аз кье йисуз "Тади куьмекин" къуллугьда дежурствояр тухун (эхиримжи вахтунда рагьметлуда гьана кваллахзавай) кьисмет хьана. Зенг атанмазди, ам, аскер хьиз, квачел акьалтна, дарманрин чемоданни кьуна, гьазур жедай...

■ **Терапевтвиллин пеше хьагьунихъ гьихтин сир ава?**

- Терапевт геьенш профилдин, чирвилерин пешекар я. Ада гьар жуьре азарлар лап сифте дережайра дуьздал акьудзава. Жуьреба-жуьре себебрики эхиримжи вахтунда, гьайиф хьий, риклин, онкологиядин, нервийрин азарри кьил хьажнава, чебни геж малум жезва. Ихьтин азарлуьр сифте терапевтдал гьалтзава. И члавуз дуьз диагност эцигнуьхъ, вахт акьуд тавунихъ еке метлеб ава.

■ **Диагноз эцигунин ва сагьарунин рекье квел гьихьтин четинвилер ацалтзава?**

- Эхъ, медицинадин илим югь-къандавай вилик физва. Амма хуьруьн кьада девирдин истемишунув кьур медтехникадай, диагностикадин ва сагьарунин цийи къайдайрикай гьеле чун магьрум я. Месела, риклин клвалах ва дамарра ивидин гьерекар ахтармишун патал чахъ "Холстер" аппарат авач, рентген - аппарат ва анализар авун патал лабораториядин таракара лап куьгьнебуьр я. Риклин УЗИ ийиз жезвач ва ик мад. Идалайни гьейри, парахилерай чаз тежрибалу, вини дережадин пешекарарни авач. Развивилелди кьейдин, гила цийиз хьанвай кьилин духтур Митгьад Мурсалова и месэлар вичин дикъетдик кутунва.

■ **Тельман духтур, гьелбетда, хьсан устардин гьиле хьсан алатарни кланда. Амма, аз чиз, инсан сагьарунин карда кьилинди духтур я. Адан гугьул-гьевесдилай, азарлудав эгечунин тегьердилай, къанажгьдилай ва ширин мецелай пара аслу я...**

- Вуна лап дуьз лугьузва. Жуван клвалахдин нетижа акурла, лувач акатда. Ахцегъ ЦРБ-да терапевтвиле клвалахзавай 2-йис тир. Мискисай риклин, дамарра иви-

дин гьерекар йигин хьунин азаррики лап зайиф гьалда аваз са яшлу дишегьли гьана. Авайвал лагайтла, ам квачел ахкъалт хьхьунихъ зун инанмиш тушир. Куьрелди, диагноз эцигна, чкадин, гьакл Махачкъалада авай чирхчир духтуррихъ галазни телефондай меслятарна, дарманар ийиз башламишай 2-3 йикъалай адан вилер хци хьхьана, дамарра ивидин гьерекар куьнгьуна гьатна, иштягъ ачуь хьана. Кье гьафтедилай дири хьхьана, вилерал шад накьвар алаз, "Сагьрай, чан хва!" лагьана, пара развивилелди хьфена. Гьа и дуьшуьшди, сифте яз, аз, духтурдиз хьиз, инанмишвал гана. За ик лугьун, начагьди чна ваь, чи гьилералди, яни чакай себеб хьана, Аллагь-Таалади сагьарзава. Сагьариз алакьайлани, гьакьикъатда, чандик кьетлен хушбахтвиллин, лезетдин, жуь-жувалай развивилин гьиссер акатда. Гьа им, зи фикирдалди, духтурдиз виридалайни еке награда я.

■ **Куь фикирдалди, инсандин бахт квекай ибарат я?**

- Зун инанмиш тирвал, инсандиз чандин сагьламвилелай еке бахт авач. Чан сагъ тахьайла, адаз я квал-югь, я малдевлет - са шейни ахквадач. Чандин сагьламвал кьимет авачир хьтин бахт, девлет я. Нагагъ жегьил чалавай ам хуьн тавуртла, ахпа маса къачуз хьжедач, гьайиф члугваз амуькда. Сагьламвал хуьнин карда духтурар кьез куьмек я...

Чи гуьруьшдилай къуллухъ Тельман духтур аз хьсан суьгьбетчи тирдини акуна. Гьайиф хьий, медвуз клелнавай вирибуьрукай ихтибарлу, хьсан духтурар жедач. Хьун патал адаз кьетлен зегьметкешвиллин, дикъетлувиллин, сабурулувиллин, мергьяматлувиллин, инсанпересвиллин, масадаз куьмекиз гьазурвиллин кьилихар герек я. Гьа ихьтин кьилихрин ерияр ква Тельман Исламовач. Адан хьсан кьилихрикай мадни сад ам я хьий, шаклу са месэла хьайитла, клусни дамах гьачиз, клвалахдин юлдашривай хабар кьада, йифди ацукьна, ктабрай ва интернетдайни чирда. Хьверзарафат квай гафаралди азарлу руьгламишда, секинарда. "Гьар экуьнахъ, фад къарагьна, физзаряда авун сагьламвиллин, клубанвиллин замин я" - ада виридаз лап хьсан гьа и "рецептни" теклифзава.

Эхирдай кьейд ийин, клвалахдикай азад вахтунда Тельман Атемовича вичин гьилералди Ахцегъа яшайишдин клвал эцигна. Бегьерлу багь кутуна. Уьмуьрдин юлдаш Рафигади хь галаз санал 5 велед хьена, абуьр ватандиз вафалу инсанар яз тербияламишна. Кье абуьр гьар сад са пешедин ва кваллин-йикъан иесиар я. Тельман духтур са шумуд хтулдин чехи буьбаня. Кьилинди, дагьлух Хинерин хуьряй эвечна, вичин инсанвиллинни пешекарвиллин алакьунралди ЦРБ-дин коллективдин ва ахцегьвийрин арада лайихлу гуьрмет къазанмишнава. Аферин!

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Дагьустандин здравоохраненидин министрстводин сайтда хабар ганвайвал, алай йисан алатнавай вацра чи республикада 12 кас гриппдикди азарлу хьана. Абуьрукай кьеид, гьа гьисабдай яз са аялни, реанимациядиз аватна. Идалайни гьейри, регионда сезондихъ галаз алакьалу яз ОРВИ-дик (острые респираторные вирусные инфекции) азарлу хьанвай ксарин къадарни артух хьанва.

Лугьун хьий, кьунши Гуржистанда гриппдихъ галаз алакьалу яз чуьру гьалар арадал атуниди, гьатта хаталу азардикди инсанар кьейи са шумуд дуьшуьш хьайивилей Дагьустандин здравоохраненидин министрстводи гриппдикди ва ОРВИ-дикди начагъ хьайибурун къадар чирун патал гьар йикъан мониторинг кьиле тухузва, и рекьий гуьзчивал мадни артухарнава. Идахъ галаз сад хьиз, эгер чи республикада эпидемгьалар чуьрубуьуз элкъвейтла, медицинадин идарайрин гьазурлуьхвал ахтармишунизни еке фикир гьува.

Сир туш, гьафни-гьаф грипп яшлуьуьк, аялрик, квачел залан дишегьлийрик, гьаклни астма, шекердин диабет, риклинни дамаррин азаррики начагъ ва иммунитет зайиф хьанвай ксарик иллаки фад акатда.

"Дугьриданни, грипп гьафбуьру кьаз къазвач. Ам лап фондигар азар я", - кьейдзава пешекарри. Адан чуьру таьсирдикди стлалжем, отит, менингит хьун, риклин азаррал, гьатта инсан кьиникьални гьун мумкин я. Грипп-

Грипп - хаталу азар

дикди азарлу хьанмазди (сифтегьан лишанар: нерай яд атуьн, бедендал ифин акьалтун, уьгуьяр ягьун ва ик мад), гьасятда духтурин куьмекдикай менфят къачун лазим я. Жува-жув сагьарунал машгьул жемир! И карди азарлудан гьал мадни кьева твада.

Гьеле зулун эхирра амаз гриппдикди акси рапар янавай ксар патал адакай са артух хаталувал авач. Гьикл хьий, ам акатайтлани, 2-3 юкьуз азарлу кас сагъ хьжеда, кьилинди, бедендин сагьламвилеиз чуьру таьсир ийидач. Исятда гриппдикди акси рапар ягьуникай хьийр авач. Геж хьанва. Гьаниз килигна гриппдин вилик пад кюн патал агьадихъ галай къайдайрал амал авун чарасуз я. Ингье абуьр: инсанар гьаф авай чкайра тимиьл хьун; гьилер запундалди муьквал-муьквал чуьхуьн; салан майваьр ва емишар гьаф ишлемишун; яд, гьа гьисабдай минеральный ядни, гьакл дармандин хьчарикай гьазурнавай чай, жикийрин ва чуьлуприн компот хьун ва ик мад.

Гьилер чуьхуьдай мумкинвал авачтла, спирт квай салфеткайрикай менфят къачуртлани жеда.

Эгер хизанда гриппдикди начагъ хьанвай кас аватла, ам патал кьилдин клвал чара авун меслятзава. Ихьтин мумкинвал авачтла, азарлудав са метрдлай тимиьл мензилдин муьквал хьана кландач. Идалайни гьейри, адахъ гелкъведайла, чинал маска алуькун (ва я нерни сив михь салфеткадалди клевун) меслятзава. И къайдади вирусдикай хуьниз куьмекда.

РИКЕЛАЙ РАКЬУРМИР: гриппдин вирус гьавадай (уьгуьудик ва илизуник кьаз) кьведа. Гьавилай вилеривай, неривай ва сививай гьилер суьцмиьр. Грипп кьезезвай рекьер гьа ибуьр я.

Гьар гьий азаррикай хьайитлани хуьдай хьсан рехъ сагьлам уьмуьр тухун я. Иник, сифте нубатда, лазим къадар вахтунда ксун, белок гьаф квай кфетлу шейэр тлуьн, витаминар ва минеральный шейэр ишлемишун, гьелбетда, физический рекьий активвал акатзава. Алимри субутнавайвал, сагьлам уьмуьр кечирмишуни инсандин бедендин садакай масадак акатдай азарриз аксивал авунин мумкинвилер артухарзава.

Аггалийривай кьимет гуз жеда

чи мухбир

Дагьустандин образованидин ва илимдин министерстводи республикадин аггалийриз образованидин идарайрин кьвалахдиз аслу тушир кьимет гунин (НОК) карда иштиракун теклифзава.

Кьимет гун патал кваз кьуна кьанзавай терефар Россиядин образованидин илимдин министерстводи образованидин гьар жуьре дережайрин идарайрин кьвалахдин ери ахтармишун патал туйкуьрнавай уьлчмейрихъ галаз кьадайвал фикирда кьунва. Иник идарадикай деллирин ачухвал ва абурук тлем акакьун, кьуллугь гьар авунин шарттарин кьулайвал ва абурукай менфят кьачуз хьун, и ва я маса кьуллугь таммарун патал гуьзлемишна кьанзавай вахт, кьуллугьчир эдеблудаказ, гьурметлудаказ, хьсанвал кьандай жуьреда, гьавурда аваз эгечун ва таммарнавай кьвалахдилай рази яз аму кьун акатзава.

НОК-дин иштиракчи хьун патал www.bus.gov.ru сайтда малумат туна, я тахайтла, РД-дин образованидин илимдин министерстводи официальный сайтдин "Обратная связь" чина са жерге суалриз жавабар гана кьанда.

Агакьнавай деллирин бинедаллаз образованидин идарайрин рейтингар туйкуьрзава ва

абурун кьвалах хьсанарун патал РД-дин образованидин илимдин министерстводи Общественный советдин теклифар гьазурзава.

Идалайни гьейри, РД-дин образованидин илимдин министерстводи рейтингра виниз тир чкайриз лайихлу хьайи идарайрин кьилер гьевесламышун ва агьуз чкаяр кьурбур дисциплинадин (я тахайтла, маса жуьредин) жигьетдай жавабдарвилез чулгун патал са жерге серенжемар фикирда кьунва.

Образованидин идарайрин кьвалахдиз аслу тушир кьимет гунин негъаяр РД-дин образованидин илимдин министерстводи сайтда авай "Независимая оценка качества образования" чина ва www.bus.gov.ru сайтда чагда.

Кьейд ийин, образованидин идарайрин кьвалахдиз аслу тушир кьимет гунин серенжем Дагьустанда 2015-йисалай кьиле тухузва. Адан макьсад образованидин идарайри уьмуьрдиз кучуьрмишзавай чирвилер гудай программайри аггалийрин игьтияжриз жаваб гузвани, гузвачни тайнарун я.

Аслу тушир кьимет гунин серенжедин негъаяр Россиядин Федерациядин субъектин исполнителный властдин органдин кьвалахдиз кьимет гун патал лазим уьлчмейрин Сиягьдик кутунва ва алай йисуз и уьлчмедди РФ-дин регионрин арада Дагьустан Республика гьичкадал жедатла, гьадаз таьсирда.

Ктабар агакьда

Хазран КЪАСУМОВ

Мукьвара Сулейман-Стальский райондин администрациядин образованидин управлениди государстводин федеральный образованидин уьлчмейрай 4-классдин математикадин, 9-10-классрин астрономиядин ва 9-11-классрин информатикадин ктабар кьачуна. 2-3-классрин аялриз жуьреба-жуьре предметрай 125 учебник гана. Инглис чалай, гьакин бес тежезвай 9-11-классрин урус чалан, 10-классдин урус литературадин ва 9-11-классар патал Россиядин тарихдин учебникар хтун гуьзлемишзава.

Райондин образованидин управленидин методист Селимат Алимовади чаз лагьайвал, РУО-диз "Просвещение" издательстводин учебникрин тамам комплектар хтанва. Мукьвал вахтара "Рифма", "Дрофа", "Русское слово" издательстводин учебникар хтун гуьзлемишзава.

Виликдай райондин школайрин 8-классра кьелзавайбур герек учебникралди таьминарнай. Вири санлай 2925 ктаб (информатикадай, урус чалай ва литературадай) хтанай.

Санлай кьачурла, 2018-йисуз райондиз РД-дин образованидин ва илимдин министерстводай 35706 учебник хтана. И йикьара учебникар школьникрал агакьарда.

Чи муаллимар

Чирвилерин бине кутаз

Рагьидин ЭМИНОВ

Школада хьсан чирвилер ва тербия гудай, чехи-гьевечи чирдай, аькалтзавай несил кьелунал, ктабрал ва хьсан крарал ашукьариз алакьдай халис муаллимар аьалтун гьар са аялдин бахтлувал я.

Хкемрин тамам тушир юкьван школадин коллективдани чпиз ихьтин ерияр хас педагогар авачиз туш. Мая муаллимни ахьтинбурукай сад я. М.ГЪАЖИЕВАДИН рикле гьеле Ахцегьрин 2-нумрадин юкьван школада кьелзавай ийсарилай муаллим хьунин мурад авай.

1983-йисуз Ахцегьрин 2-нумрадин школа лап хьсан кьиметралди куьтязгай Мая Гьажиева ДГПИ-дин филологиядин факультетдик заочникаказ экечна ва и вуз агалкунралди куьтязгна. 1989-йисалай ада Авадан хуьруьн юкьван школада старший пионервожатыйвиле

кьвалахиз эгечина. Ина Маяди ругуд йисуз зегьмет чулуна. Гуьгьунлай ам Хкемрин школадиз ракьурна. Жегьил пешекарди, кьвалахдив эгечлай сифте йикьалай башламышна, вичин вилик аялриз дерин чирвилер гунин везифа эцигна.

- Муалливал четин ва жавабдар пешейрикай сад я, - лугьзува педагогди. - Гьик лагьайтла, ина гьиллейриз эсиллагь рехъ гана виже кьведач. Диде-бубайрихъ галаз мукьвал-мукьвал гуьруьшмиш хьана, абур аялрин агалкунрикай, чпел гьеле кьвалах хуьвун лазим тир терефрикай, абурун низамдикай хабардарна кьанда. Кьвалахдин тежрибани йисаралди кьватлавайди я.

Дидед чалан ва литературадин муаллим тир М.Гьажиевади ара-ара чи шайррин юбилейриз талукь мярекатар, зегьметдин ветеранрихъ галаз гуьруьшар кьиле тухузва.

Чи райондай тир шайррин фотомонтажар туйкуьрнава. Аялар дидед чалай кьару авунин мураддалди "Халкьдин мисалар", "Дидед чалан югъ" тарсар кьиле тухузва. М.Гьажиевадин ученикри хайи чалаз талукь цлан газетни акьудзава.

Педагогди аялар сиягьатризни тухузва. Са кьадар вахт идалай вилик аялрин десте муаллимдихъ галаз Дербендтин Нарын-кьеледиз килигиз фена. Кьилин категориядин муаллим М.Гьажиевади тарс гузвай хейлин аялри хьсан ва лап хьсан кьиметралди кьелзава.

Макьала кьелайла...

Стхайрин гуьруьш давам жезва

Санд-Агьмед АБДУРАШИДОВ,
зегьметдин ветеран

Ингье мад са йис тарихдиз хьфена. Адет тирвал, виринра алаатай йисан негъаяр кьазва. Гьелбетда, зи хайи газет патални 2018-йис лишанлуди хьана. Сад лагьайди, адан тираж милли маса газетрин тираждилай виный тир. Цийи йисуз адан тираж 7500 экземпляр, яни мадни артух хьанва. Чи хуьре цийи йисуз 80 хизанди милли газет кьхьанва. Им са бязи чехи хуьрерин гекьгайла, агьуз негъа туш. Газетрин чириниз акьатай лезги халкьдин руьгьдин чирагь Етим Эминакай кьхьанвай макьалаяр чна ашкьидивди кьелна.

Редакциядин бажарагьлу коллективди, чи миллетдин гьар сана яшмиш жезвай векилрикай макьалаяр чап авуналди, чи риклерик мадни артух ашкьий-гьевес кутазава. Амма зи кьенин суьгьбет газетдиз акьатай са макьаладикай я. "Стхайрин гуьруьш" макьала кьелайла, зи кьилиз гьар жуьредин фикирар атана. Заз жаван йикьарилай таниш ялахьви Казиман кьилел дуьшуьш атуникай кьхьанвай. Ада, бязи стхайрин тварар кьуна, чун рикелай ракьурун бес дуьз яни?!

Инал аз ихьтин са кар рикел хкиз кьанзава. Са сеферда, вичин хайи Ялахьрин хуьруьн кавхавиле кьвалахзавай Казим чи Хуьлуьдрин хуьруьз мугьман хьана. Кимел атана, салам гана, ада вичин дерди вуч ятла лагьана. Казимаз чи хуьряй ишлемиш тийизмай регуьн кьван кьанзавай. Ада лагьана хь, хуьре цийи регьв эцигнава, кутугай кьван жагьанвач.

Дагьустандин халкьдин шайр Хуьруьг Тагьира зарафатдивди Хуьлуьдрин регуьн синих авунатлани, иниз Лакун, Рутул дерейрай ва маса хуьрейрайни тухил регьвез инсанар кьезвай. Хуьлуьдвийри, дерда сифте яз, чпиз Фулфандин цел ГЭС-ни эцигнай.

Мурад кьилиз акьатай Казим рази яз хайи хуьруьз хьфейла, чаз Хуьлуьдрин хуьруьз куьч хьанвай Алимурадан муаллим хва Азиза ихьтин суьгьбет авуна.

- Зи хайи бубадин ва ата-бубайрин ватан Ялахьрин хуьр тебиатдин надир са гуьзел пилп я. Камаллу ксарин хуьруьн бине кьуд дередин, кьве кьамун юкьвал хатасуз чкадал кутуна. Кьуд дередай 18-20 терефдихъ яйлахриз, векин уьруьшриз, члурариз, муьгьуьриз ва ик мад рекьер фена. Хуьруьн кьуд магьледихъ кьуд булахава. Ахцегь районда вич виридалайни жегьил кавха хьайи девирда Казима Самур дередин чехи хуьрерилай вилик Ялахьиз электрикдин эквер гьана, вири кьвалера радиояр рахурна, культурадин кьвалин гуьзел дарамат, медпункт туйквен эцигна, мектебдихъ алава классар гилиг хуьвунна, яйлахдиз автомашиндин рехъ тухвана.

Виридалайни лишанлу кьвалах - санлай 30 хизандиз цийи кьвалер эцигдай чил чара авуна, ялахьвийриз икьван члвалди такур, кьавал шифер алай, вилик сал, бустан квай кьвалер хьана. Хайи хуьр ишиглаван авадалухдиз элкъуьрай Казимаз "За трудовую доблесть" медални ганай...

Авайвал лагьайтла, Азизан суьгьбетдилай гуьгьуьниз заз дуьт Казиман хуьруьз мугьман жез кьанзавай. И гьевес зи кьуншидал Казиман имидин рушал эвленмиш хьанвай Алибега хуьруьн тарифар авурла, мадни гужлу хьанай.

Са тиймил вахтарилай Казим, фадлай вич машгул тир яратмишунрин кьвалах давамари, республикадин "Лезги газетдин" редакциядиз фена. Ана кьвалахзавай йисарани Казим са шумудра чи хуьруьз мугьман хьанай. Гьар сеферда ам вичихъ галаз санал университетда кьелай Алидихъ, Жанаяхъ, Гьажидихъ, Гьажималладихъ, Мукаилахъ галаз гуьруьшмиш жедай. Им халис стхайр гуьруьшмиш хьун тир.

...Ингье цийи йисан вилик зун хайи велед Мегьриди, гьил кьуна, жаван йикьарин дуьт ва стха Казиман патав тухузва. Стхайри хьиз, сада-сад кьужахламишайдалай гуьгьуьнз чна Хуьруьгрин юкьван школада санал кьелай вахтар, интернатда Ашурай бадедин гьилелай дадмишай хуьрекар рикел хкизва. 21 аял яшмиш жезвай интернатдин кьвале Казима, домком яз, тербиячи муаллим Фоминахъ галаз санал йифен гьедалди вири аялар ксун гуьзлемишдай. Анжах гелегеддин шайр Дагьларахъ секинвал авач. Ада Хуьруьг Лукьмана са рушаз дуья я лагьана кьхьанвай "Валхет", сес хкажна, хуралай кьелзава.

Казима гьеле школада кьелзавай вахтунда Самур дерда цийиз ачухнавай мектебдикай райондин газетдиз макьалаярни кьхизвай. Ада, урус члалан муаллим Клавдия Васильевадиз бахшна, шири теснифнай.

"Зи учительницадиз" шийр а йисара литературадин журналдизни акьатнай.

Чи мектебдин 10-класс сифте яз куьтязгай 20 жегьилдин уьмуьрда виридалайни еке дердисервал гьим хьана лагьайтла, чна 9-классда кьелзавайла, 5-мартдиз Йосиф Сталин кьена лагьай чулав хабар агакьна. И юкьуз Межид муаллимди чун, чехи аялар, ядин жергеда акьвазарнай. Школадин гьаятда Хуьруьгрин жемият, школадин аялар, гарданра гьатиз, куз-куз шехьзавай. Вири Самур дерени. Инсанрин риклера икьван деринриз гьахьанвай чехи Сталин русвагь авур ярамазри гелегедда кьудратлу Советрин уьлквени чукурна. Гьайиф!

Гьелбетда, рикел хкидай лишанлу вакьияр мадни гзаф авай. Чун сифте юкьван школа акьалтларай 19 стхани цуругьви руш, чи вах Пери, гелегедда кьве сеферда гуьруьшмиш хьанай. Гьардаз са жуьре кьадар - кьисмет хьайи чакай кье сагъ яз амайдиз 3-4 кас я...

Зун мадни тажубарайди а кар я хь, Казима зун вичин кьвале шириддин цараралди кьабулна:

*Фулфандин авазрик чехи хьайи
хва,
Несиприз чирвал гуз, рехи хьайи
хва!
Зи тварни рикел хтанани ви?
Зал кьил чулгун фикирдиз
атанани ви?*

*Пак Самур дере, зи гуьзел ватан,
Гуя кье ам вич заз хьанва мугьман.
Рикел хкизва вуна жегьил вахтар,
Чавай кьаз тахьана, катай кьван
бахтар.*

*Мекьериз, тлапризни килиг тавуна,
Зи патав кьезе вуна тади авуна.
Сад Аллагьди гурай сагьлам
уьмуьр ваз!*

Рикел хкай ик нурлу девир заз.

Эхъ, стхайрин гуьруьш давам жезва!

Дин

Къунширийхъ галаз хуш алакъяар

Рагъдин ЭМИНОВ

(Эхир. Эвел - 5-нумрада)

Са сеферда Ибн Умара хеб тукъазвай, адан хчини ам алажзавай. Инал табиинрикай тир Муджагид алаз хъана. Ада са шумуд сеферда вичин хциз тикрарна: "Куйтъягъ хъанмазди, чувуд къуншидиз са тике як твах". "Заз ван хъана, буба. Вуна и гафар вучиз мукъвал-мукъвал тикрарзава?", - хабар къуна хци. Адаз Ибн Умара икк лагъана: "Я хва, Мугъаммад Пайгъамбарди ﷺ хъсан къуншивал веси ийиз акурла, зун зи къунширийкай варисар ийиз гъазур я". Къунши гишила аваз, жув тухарзавай кас чи Пайгъамбарди ﷺ гъакъикъи динзгълидай къазвач. Ибн Зубаира Мугъаммад Пайгъамбардивай ﷺ ван хъайи гафар ахъайна: "Къунши гишила авай члавуз тухди Аллагъдихъ инанмиш кас туш".

Гъажж Къурбан РАМАЗАНОВ, ДУМД-дин Къиблепатан Дагъустанда авай просвещенидин хилеи векил, Дербент райондин мискиндин имам. - Аллагъдин Пайгъамбарди ﷺ Абу

Зараз лагъана: "Я Абу Зар, вуна як ргадай члавуз яд гзаф ягъа ва адакай къуншидизни це. Къуншидиз зиян гун дин зайифаруниз авудзавай гунагъ я". Аллагъдин Пайгъамбарди ﷺ къейдна: "Аллагъдал кын хъуй, инанмиш кас туш. Аллагъдал кын хъуй, инанмиш кас туш. Аллагъдал кын хъуй, инанмиш кас туш". "Я Аллагъдин Пайгъамбарди ﷺ, ам вуз я? - лагъана хабар къурла, ада икк жаваб гана: "Вичикай къунширийиз хаталувал авай кас".

Гъажж Салагъ САЛЯГЪОВ, Калукрин хуьрун жуьма мискиндин имам. - Яргъал алай стхадиллай мукъув гвай къунши хъсан я. Къуншидиз къуншидихъ галаз хъел жедай, адал пехилвалдай, фитне ийидай, ам маса гудай, адан малдикай чуьнуьхдай ихтияр авач. Ахътин крариз рехъ гузвайди Аллагъдин лянетдик квай кас я. Чун пис къилихрин къуншидихъ галазни хъсан алакъяар хуьз чалишмиш хъана кланда.

Аллагъди чаз диндал мягкмедаказ акъвазиз, Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ насигъатрал амал ийиз, къуншидал атайла, сабурлу жез кумек гурай. Амин!

"Лезги газетда" диндин пак кхъинар жезва. Гъавилий ам чиркин чкайрал гадарун къадагъа я.

Чи ватанзгълияр - гъар сана

Еке агалкъунрин сагъиб

Жуьреба-жуьре себебрикди къисметди республикадивай яргъариз акъуднавай ватанзгълияр тиммил авач. **Аскерали Мегъамедкъасумович МЕГЪАМЕД-КЪАСУМОВ** абурукай сад я. Ам 1973-йисан 21-февралдиз Сулейман-Стальский райондин Аламишеда (гилан Эминхур) муаллимдин хизанда дидедиз хъана. Адан буба Мегъамедкъасум Асалиевича мектебда муаллимвална, диде Гулизар Абдиевниди совхозда зегъмет члугуна. Хизанда къуд стхани (Асали, Мурсали, Султани, Аскерали) къве вах (Майисат ва Раисат) чхеи хъана. Виридалайни гъевчиди Аскерали я. Асалиди, Мурсалиди ва Аскералиди Нижний Новгород шегъердин хуьрун майишатдин академия къутьгъна.

1990-йисуз Аламишедин мектеб гишидин медалдалди акъалтйарай Аскерали Горьковский хуьрун майишатдин институтдин агрономвилеи факультетдик экечина. 1994-йисуз Нижний Новгороддин хуьрун майишатдин академияда келун давамарна, анагъ къутьгъна ва аллим-агроном лагъай твар къачуна.

Ватанзгълиди вичин зегъметдин рехъ 1996-йисуз Нижегородский областдин Перевозский райондин "Ильичан веси" СПК-да къилин агрономвилеи кваллахунилай башламишна. Муьжуьд йисалай райондин киле авайбуру кар алакъдай пешекар Аскерали Мегъамедкъасумоваз "Сад лагъай май" СПК-дин директорвал теклифна. 2002-2006-йисара ада ина зегъмет члугуна.

Гуьгъуьнлай адаз къуншидаллай Арзамасский райондин майишатдин teşкилат тир "Абрамово" ООО-дин директорвилеи къуллугъ теклифна. 2007-йисан февралдиди 2015-йисан майдалди Аскерали Мегъамедкъасумовича ина агалкъунралди кваллахна.

Агрономди вичи суьгъбетзавайвал, "Абрамово" майишатдихъ сифтедай 340 къарамал авайтла, ада кваллахай йисара абурун къадар 1200-дав агакьна. Абурукай 400 нек гузвай калер тир. А члавуз

Арзамасский районада гъатта Советрин вахтундани тахъай къван нек ацазвай. Ихътин нетижайрай СССР-дин вахтара Социализмдин Зегъметдин Игитвилеи твар гузвайди тир. Вишни яхъйур касди кваллахзавай зурба майишатдин ихтиярда 5 агъзур гектар чил авай.

А. Мегъамедкъасумов Нижегородский областда "Йисан мергъаматлу инсан" номинацияда къве сеферда гъалиб хъана ва Нижегородский Кремлда областдин губернатор В. Шанцева адан чалишмишвилер дипломдалди, гуьрметдин грамотадалди къейдна. Ватанзгълидиз гъакъисагъ зегъметдай РФ-дин хуьрун майишатдин министерстводин чухсагъул малумарна. Адаз грамотаяр, чухсагъулдин чарар областдин хуьрун майишатдин министрстводи, законодательный собранияди, Арзамасский райондин администрациядин къили ва масабуруни ганва.

Перевозский районада кваллахай вахтунда ам округдин патай Земский собраниядин депутатвилени хкъана. 2009-йисалай А. Мегъамедкъасумов Арзамасский райондин Земский собраниядин депутат,

и райондин РОВД-дин къваллав гвай общественной советдин член я.

Аскералидин уьмуьрдин юлдаш Елена Николаевнади Выезновский райондин ФОК-дин (физкультурадин ва сагъламвал мягкмеардай комплекс) кадрийрин отделдин начальниквилеи кваллахзава. Абурун хизанда къве велед авач - Анжелика ва Милара. Анжеликади мектеб кизилдин медалдалди, Саратовдин прокуратурадин институт яру дипломдалди къутьгъна. Алай вахтунда ада Нижегородский областдин Павлово шегъердин прокуратурада прокурордин кумекчи яз кваллахзава. Гъевчи руш Миларади Нижний Новгород шегъердин лингвистикадин университетдин ингилис ва испан члаларин факультетдин 3-курсунда клеззава.

2016-йисан ноябрдиди Аскералиди Дивеевский райондин набататчивилин "Агрофирма "Верякуши" ОАО-дин директорвилеи кваллахзава. Сеймовский къушарин фабрика патал тежил (мух, къуьл, нахут, лацу люпин ва мсб.) битмишарзава. Ада регъбервал гузвай майишатди 2017-йисуз 11200 тонн тежил арадал гъана. 2018-йис къурагъди хъуниқди 7880 тонн къват къувуна. Аскерали Мегъамедкъасумова регъбервал гайи майишатрин агалкъунрикай чкадин телевиденидай са шумудра махсус передачар гана.

Ам ватандал гзаф рикк алай инсан я. Хуьрун майишатдин кваллахдин рекъай 23 йисан тежриба авай (руководитель яз 14 йис, къилин агроном яз - 9) пешекардихъ гележегда Дагъустандин агропромшенленостда ва я муниципалитетда кваллахунин мурад ава.

Аскерали Мегъамедкъасумова "Влияние элементов технологии выращивания различных сортов картофеля на урожайность и изменение плодородия выщелоченных черноземов в Волго-Вятском регионе" темадай диссертациядин винел кваллахиз 5 йис я. Диссертация ци Брянск шегъерда хуьд. Къуй бажарагълу пешекардин вири мурадар къилиз акъатрай ва адахъ мадни гзаф агалкъунар хъурай!

каздин ва Рагъакиди патан Сибирдин мулкара гзаф чкъанва. РФ-дин са жерге регионра и пепе Яру ктабда тунва.

Пепе-носорогдикай сифте яз 1758-йисуз Карл Линнее малуматар ганай. И жинсиник 40-дав агакьна пепеяр акатзава, абурун гзаф пай Африкадин чими чкайра яшаммиш жезва.

Тебиатда сифтедай карч алай пепеяр гзафни-гзаф тамара яшаммиш жезвай. Юкъван Азияда ва Къазахстанда лагъайтла, и жуьредин пепеяр гъатта дуьзен ва къумлух чкайрани гегъеншдиз чкъанва.

Дуьнъяда

Кумек тлаабдай

ният ава

Залан Су-30МКИ истребительриз талукъ яз Индиядиз Россиядихъ галаз цийи икърар култуниз кланзава. Идакай Индиядин Business Standard чешмеди хабар гузва.

ВВС-риз самолетар бес тежезвайвилей Индиядиз Москвадивай мад сеферда са эскадрилья арадал гъунин карда кумек тлаабдай ниют ава. Къейдзавайвал, чи уьлкведин оборонадин министрстводи Индиядин НАИ-див алава 18 истребитель къватун патал герек затлар, системаяр агакъарунин икърардал къул члугвада.

Чешмеди къейдзавайвал, алава истребительлар къватунив 2020-йисалай къулхъ эгечлиз жеда. Алай вахтунда Индиядин ВВС-рихъ ихътин 250-дав агакьна самолетар ава.

Мажибрикай

магърумда

Туьркменистандин вири вузар ва илимдин тешикатар бюджетдай гузвай такъатрикай яваш-яваш магърумда. Идакай Туьркменистандин гъукуматдин информгентстводи малумарзава.

И уьлкведин са университетда къиле фейи конференциядал вузрин муаллимриз ва студентриз хабар гайивал, абурун базардин шартларихъ галаз вердиш хъуниз мажбуру жеда. И кар патал государстводи абурун бюджетдай гузвай пулдин такъатрикай магърумардайвал я. Гила абуруз, къереждай кумек авачиз, чпин менфятралди кваллах къиле тухудай къайдаяр теклифзава.

Туьркменистандин гъукумдаррин фикирдалди, и карди илимдин ва образованидин идарайриз ресурсар метлебдив къурвал ишлемишдай, бизнесдихъ ва инвесторрихъ галаз алакълу яз кваллахдай мумкинвал гуда. Къват къанвайбуру цийи тапшуругъар чхеи жавабдарвилелди, пешекарвилелди ва яратмишунин гъевсдиди къилиз акъуддайди тестикайна. Идалайни гъейри, малумарзавайвал, пуд йисан къене Туьркменистандин илимрин академияни бюджетдин такъатрикай тамамвилелди магърум жеда.

Ажайиб агъвалат

Цуд йисуз вичин руш гуьзетиз рекъин сивел ацукъай Бангкогдай тир къуьзуь касдикай Таиланддай тир военный къуллугъчиди Facebook соцсетда малуматар чапна.

Нисинин береда чкадин кафедра фу нез ацукъай Порамет Мисомфопо къуьзуь инсандиз фикир гана. Ада рекъин къережда авай асклан цлал текдиз ацукънавай яшлу кар яргъалди дикъетдик кутуна. Мисомфопо таниш тушир агъил вуз ятла чирун къетина ва патарив гвай туьквенра адакай хабарар къуна.

Малум хъайивал, рекъин къережда, саки чкадиллай масанихъ тефиз, къвал авачир инсан ацукъна гзаф вахтар я. "Рикел алама, цуд йис идалай вилик инлай рулдихъ руш галай машин фенай. Руша машин акъвазарна, анай къуьзуь инсан авудна ва адаз са вуч ятлани лагъана. Амма руша адаз лагъай гафарай къил акъудиз хъанач", - ихтилатна чкадин агъалийри Мисомфопаз.

Гуьгъуьнлай къуьзуьда туьквенда кваллахзавай дишегълидиз суьгъбетайвал, адан рушаз кваллахар ийиз клан хъана ва гъавилий са къадар вахтунда къуьзуьди туна. Руш вичин патав къведайдахъ инанмиш агъил касди ам сабурлувилелди вилив хуьзвай.

"Амма итим пакадин юкъузни гъа чкадал аламай", - ихтилатна туьквендин къуллугъчиди. Арадал атай агъвалатдиз садани артух фикир ганач. Туьквенда кваллахзавай дишегълиди, гуьрмет авунин лишан яз, яшлу касдиз недайдиди гуз хъана, исъядани адахъ гелкъуьн давамарзава.

Мисомфопаз таниш тушир а касдиз кумек гуз клан хъана. Къуьзуьдан сивай анжах къве келима акъатна: "Ам мукъвара къведа, ам мукъвара къведа" ва "Анжах хъша вун". Руш жагъурунин карда кумек хъуникумуд кутуналди, Мисомфопо и ажайиб агъвалатдикай соцсетриз малуматар акъудна.

Чин гъазурайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Квез чидани?
Пепе-носорог

И пепе кели лувар квай гъашаратрикай я. Келледал далудихъ къевчил хъанвай еке карч алайвилей ам масабурулай тафаватлу жезва. Пепе-носорогди гъавилий лугъуьза. Шабалтдин ва я туракъ рангунин и пепедин яргъивилел 25-47 сантиметр къван жеда. Диши пепейрин келледал жедай карч лап гъевчиди я. И пепеяр гатун чими нянин вахтара гзаф

пайда жеда, мукъвал-мукъвал экв авай лампайрални лув гуда. Абурун Европадин (кеферпатан районра квачиз), Кеферпатан Африкадин, Юкъван Азиядин, Кав-

понеделник, 11 февраля

РГВК
06.50 «Заряжайся!» 6+
07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
07.50 «Заряжайся!» 6+
08.00 Мультфильм 0+

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.25 Сегодня 11 февраля.
День начинается.
9.55 Модный приговор.

РОССИЯ 1

11:25,14.25,17.00,20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17:25 Создание доступной среды
17.45 В горах Афгана

НТВ

5.05,6.05,7.05,8.05 Т/с «Лесник». (16+)
6.00,7.00,8.00, Сегодня.
9.00 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).

ДОМАШНИЙ

6.30,7.30 6 кадров. (16+).
6.50 Удачная покупка. (16+).
7.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Детектив «По данным уголовного розыска».
9.30 Х/ф «SOS над тайгой».

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
9.00 Новости дня.
9.15 Т/с «Лиговка». (16+).

вторник, 12 февраля

РГВК
06.50 «Заряжайся!» 6+
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.25 Сегодня 12 февраля.
День начинается.

РОССИЯ 1

09:00 «Турчидаг» (на лакском языке)
11:25,14.25,17.00,20.45 Местное время. Вести-Дагестан

НТВ

5.05,6.05,7.05,8.05 Т/с «Лесник». (16+).
6.00,7.00,8.00, Сегодня.
9.00 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).

ДОМАШНИЙ

6.30,7.30 6 кадров. (16+).
6.50 Удачная покупка. (16+).
7.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Доктор И... (16+).
8.35 Х/ф «Рано утром».

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
9.00 Новости дня.
9.15 Т/с «Лиговка». (16+).

среда, 13 февраля

РГВК
06.50 «Заряжайся!» 6+
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.25 Сегодня 13 февраля.
День начинается.

РОССИЯ 1

09:00 «Шолом» (на татарском языке)
11:25,14.25,17.00,20.45 Местное время. Вести-Дагестан

НТВ

5.05,6.05,7.05,8.05 Т/с «Лесник». (16+).
6.00,7.00,8.00, Сегодня.
9.00 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).

ДОМАШНИЙ

6.30,7.30 6 кадров. (16+).
6.50 Удачная покупка. (16+).
7.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.15 Доктор И... (16+).
8.50 Х/ф «Ты - мне, я - тебе».

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
9.00 Новости дня.
9.15 Т/с «Лиговка». (16+).

четверг, 14 февраля

РГВК
06.50 «Заряжайся!» 6+
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.25 Сегодня 14 февраля.
День начинается.

РОССИЯ 1

09:00 Канал национального вещания «Шотавысы» (на абхазском языке)
11:25,14.25,17.00,20.45 Местное время. Вести-Дагестан

НТВ

5.05,6.05,7.05,8.05 Т/с «Лесник». (16+).
6.00,7.00,8.00, Сегодня.
9.00 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).

ДОМАШНИЙ

6.30,7.30 6 кадров. (16+).
6.50 Удачная покупка. (16+).
7.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Доктор И... (16+).
8.40 Детектив «Пять минут страха». (12+).

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
9.00 Новости дня.
9.15 Т/с «Лиговка». (16+).

Table with 6 columns: Day (пятница, 15 февраля), Channel (РГВК), Time, Program Name, Duration, and Description. Includes programs like 'Заряжайся!', 'Вести-Дагестан', and 'Местное время'.

Table with 6 columns: Day (суббота, 16 февраля), Channel (РГВК), Time, Program Name, Duration, and Description. Includes programs like 'Местное время', 'Вести-Дагестан', and 'Местное время'.

Table with 6 columns: Day (воскресенье, 17 февраля), Channel (РГВК), Time, Program Name, Duration, and Description. Includes programs like 'Местное время', 'Вести-Дагестан', and 'Местное время'.

Table with 6 columns: Day (КУЛЬТУРА с 11 по 17 февраля), Channel (ПОНЕДЕЛЬНИК, ВТОРНИК, СРЕДА, ЧЕТВЕРГ, ПЯТНИЦА, СУББОТА, ВОСКРЕСЕНЬЕ), Time, Program Name, Duration, and Description. Includes cultural programs like 'Пешком...', 'Лето Господне', and 'Правила жизни'.

Table with 6 columns: Day (РАДИО), Channel (ИСЛЕН, 11-ФЕВРАЛЬ, САЛАСА, 12-ФЕВРАЛЬ, АРБЕ, 13-ФЕВРАЛЬ, ХЕМИС, 14-ФЕВРАЛЬ, КИШ, 16-ФЕВРАЛЬ, ГЬДЯ, 17-ФЕВРАЛЬ), Time, Program Name, Duration, and Description. Includes radio programs like 'Дагустан', 'Хабарар', and 'Хважамжам'.

Программа газурайди - Н. ВЕЛИБЕГОВА

Чи юбиляр

Бахтунинни

ГЪУРМЕТДИН КЪУЖАХДА

Хазран КЪАСУМОВ,
РФ-дин журналистрин Союздин член

Сулейман-Стальский райондин "Куьредин хабарар" газетдин кьилин редактор, Дагъустан Республикадин культурадин лайихлу работник, РФ-дин журналистрин Союздин член **Асият Мусаевна МИРЗАЛИЕВАДИ** и йикъара вичин 50 йисан юбилей кьейдна. Адаз юбилей райондин кьил Нариман Абдулмуталибова шад гъалара (шхилда) мубаракна.

Асият 1969-йисан 28-январдиз Къасумхурел Муса ва Секинат Мусаеврин хизанда дидедиз хъана. 1981-йисуз ада Къасумхурейн 1-нумрадин юкъван школа, 1993-йисуз Дагосуниверситетдин филологиядин факультет заочникадаз акалтарна.

Вичин зегъметдин рехъ А. Мирзалиевади 1990-йисуз Цмуррин тамам тушир юкъван школада урус члалан ва литературадин муаллимвиле кваллахунилай башламишна.

1991-йисан апрелдин вацра "Куьредин хабарар" газетдин кьилин редактор Сейфудин Муталибова жегьил муаллим Асиятаз редакциядиз корректорвиле кваллахат атул теклифна. Им дуьшуьшдин кар тушир. Асията газетдиз ара-ара макъалаяр кхъизвай. Идалайни гьейри, адаз редакция "чарачка" тушир. Адан рагъметлу диде Секината яргал йисара редакцияда михвилердайди яз кваллахнай.

- Гъеле школада келзавай йисара, дидедихъ галаз ара-ара зунни редакциядиз кведдай, дидедиз кумекар гудай, столрал алай газетар келдай, - лугъузва Асият Мусаевнади. - Чидач дидеди кваллахзавайвиляй тиртирани, я тахъайтла, зун къисметди аниз кваллахал хкидавилай, гъеле гъа вахтунда зи риклиз редакция чими хъанай. Мадни, гъа йисара редакцияда кваллахзавай работникар за чи хизандин багърийрай къадай, газетдиз макъалаяр кхъизвай абурал за гьейранвал ийидай. Гугъуьнлай зи стха Таривердини газетдин редакцияда хейлин йисара отделдин заведующий ва кьилин редактордин заместитель яз кваллахна. Ина кваллахунал кье зани шадзавала.

Редакциядиз кваллахал атай сифте йикъарилай А. Мирзалиевади тежрибалу журналистрилай чешне къачуз, абурал меслятрихъ яб акализ хъана. И кар, гъакни журналиствилин пешедал рикл хъуни ам "кваллахдин гурарай" винелди хкажни авуна: корректор, корреспондент, культурадин отделдин заведующий, 2016-йисан 1-июлдай газетдин кьилин редактор.

1931-йисалай акъатзавай газетдин редакторар яз жуьреба-жуьре йисара Мемей Эфендиев, Паша Исавев, Мутлагъир Рзаханов, Гъажи Алиберов, Къурбан Мамедов, Саид Алиметов, Жалал Алагъвердиев, Загъдин Къазанбегов, Сейфудин Муталибов хътин тежрибалу пешекарри, бажарагълу журналистри кваллахна. Асият Мусаевнади абурал кар, газетдин хъсан адетар давамзава.

- Общество вилик финин вири девирра газет коллективний пропагандист, агитатор, тешкилатчи хъана. Райондин экономика, культура, образование вилик тухунин, несилри ахлакъдин, марифатдин, зегъметдин, ватанпересвиле тербия гунин, милли члал, адетар, халкъдин арада авай дуствал хуьнин, мягкемарунин кардик газетдин коллективди еке пай кутуна, и важиблу кар гилани давамзава.

Гъилевай йисуз район арадал атайдалай инихъ 90 йис, Дагъустандин халкъдин шайр Стлал Сулейманан 150 йис тамам жезва. Ида чи вилик мадни еке везифаяр эцигзава, абур чна кьилизни акъудда, - лугъузва Асият Мусаевнади.

Гъакъисагъ зегъметдай А. Мирзалиевадиз "Дагъустан Республикадин культурадин лайихлу работник" лагъай гъурметдин твар (2012-йис) ганва. Ам гъакни Дагъустан Республикадин информациядин ва печатдин министрстводин, райондин администрациядин патай ганвай ва маса грамотайрин сагъиб, РФ-дин журналистрин Союздин членни я.

А. Мирзалиевади "Куьредин ярар", "Цийи Кавказ" издательствойра акъуднавай лезги писателрини шайрин са шумуд ктабдиз редакторвал ва корректорвал авуна. Райондин дшегълийрин советдин член яз, ада общественный еке кваллахна тухузва.

А. Мирзалиевади лугъузвайвал, рикл алай пеше гъевседиди, бегъерлувилелди кьиле тухунин карда адаз къуват, илгам гузвайди адан къени, гъурметлу хизан я. И кар чна, газетдин редакциядин коллективдини, аннамиззава. Лап къени кьилихдин инсан тир уьмуьрдин юлдаш Вагифа, рухвар тир Рустамани Камила, ада вичи лугъузвайвал, "къене авай рикл хътин свас Заринади" ва хтулар тир Амрадини Гъажиди Асият Мусаевнадиз уьмуьрдал, пешедал къарувал, руьгъдин клубанвал ва пакадин йикъахъ инанмишвал гузва.

Юбилей мубарак авуналди, заз къелемдин вах Асият Мирзалиевади-кай кхъенвай царар Низами Генжевидин "...Къадир жечни къисметдин, Къужахдава вун бахтунин, гъурметдин" гафаралди куьтягъиз кланзава.

Спорт

Чемпиондихъ галаз гуьруьш

Лена САИДОВА

Са шумуд югъ идалай вилик **ММА-дай дуьньядин чемпион Надим ГЪУЬСЕНБЕГОВ Сулейман-Стальский райондин администрациядин патав гвай набургиз** ва тимил таъмин хизанрай тирбуруз яшайишдин жигъетдай кьуллугъзавай центрада реабилитациядин курс кьиле тухузвай аялрихъ галаз гуьруьшмиш хъана.

Аялар спортдиз муьква ва абур сагълам уьмуьр тухунал желб авун патал спортсменди вичин сифтегъан гъалибвилер рикле хкана, спортда къазанмишай сифтегъан шабагъдикай суьгъбетна.

Аялри спортсменди тренировкайр ва вичин азав вахт гьикл кьиле тухузватла, хабарар кьуна. Вири суалриз Надим Гъусенбегова галай-галайвал тамам жавабар гана. Агалкъун къазанмишун патал четинвилерихъай кичле тахъуниз, дурум гуниз звер гана. Эхирдай аялри машгур спортсмендихъ галаз шиклар яна.

Массаг авунин рекъай аялар ва аялар галай хизанрай къабулдай йикъан отделенидин медсестра Фариди Эфендиевади кьейд авурвал, ихътин мярекатри аялриз неинки чи машгур спортсменрикай чирвилер, гъакни абурухъ галаз муькувай тамиш жедай мумкинвал гузва, абур руьгъламишзава.

Чи мурадни гъам я!

Руслан КЕРИМХАНОВ

И муькъвара акъатай "Лезги газетда" штангъар хкажуналди дуьньядин чемпионвиле твар къачур **Ислам Рамазановакай** кхъенвай макъала авай. Ана эхирдай "Лезги халкъдин арадай виле гъурхварни рушар гзаф акъатрай!" лагъана алхишнавай. И гафар келайла, са виле гъурхварни рушар гзаф акъатрай! лагъана алхишнавай. И гафар келайла, са виле гъурхварни рушар гзаф акъатрай! лагъана алхишнавай.

Мегъарамдухурейнви Руслан Балагъмедован гада **ЗАМИРАН** рикл кършахар кьунал гъечли члавалай алай. Сифтедай ада, Кцарай атана, чи районда са шумуд йисуз аялриз спортдин и жуьредин сирер чирай Жарулагъ Шингарован, гугъуьнлай Тельман Халидован гъилик вердишвилер къачуна.

2014-йисуз къисметди Балагъмедовин хизан, 8-класс куьтягъай Замирни галаз, Ставрополь шегъердиз акъудна. Ина, школада келдайла, аялдин алакьунрик чкадин тренердин вил кхлуна. 9-класс акъалтарна, Замир Ставропол-

дин олимпиададин резервдин училищедик экечна. Ана студентди Россиядин лайихлу тренер Руслан Кочуеван гъилик устадвал хкажунал патал алахъунар давамарна. Адани жегъил спортсмендиз самбодин, дзюдодин гъеле чин тийиз амай сирерай кьил акъудиз куьмека.

Алатай 3 йисуз Замира хейлин акъажунра иштиракна, гъа гъисабдай яз - Россиядин чемпионатрани. Амма анра приздин чкайр къаз алакьанчир. Ятлани я ам вич, я фин-хтурниз гзаф харжар акъатай буба, я гъакъван алахъунар авур тренер садни руьгъдай аватнач. Акъадай гъаларай, вичин кеспи дериндай чизвай тренерди спортсмендин агалкъунар гъеле вилик кумайди гъиссзавай. Яргал феноналани, а йикъар алукьна. 2017-йисуз Замира са гьилди спортдин кьве жуьредайни мастервиле кандидатвиле нормаяр ацлурна. Йисни алатнач, шаз ада самбодай СКФО-дин кьенклевечвал патал акъажунра члехибурун арада 1-чка кьуна, спортдин мастервиле твар къачуна. Гила адахъ алдай вацра Грозныйда дзюдодай кьиле фидай СКФО-дин кьенклевечвал патал акъажунрани чемпион жедай ният ава. Ахпа рикле къаст авай лезги хки Казань шегъерда мартидиз самбодай жедай чемпионатдиз гъазурвилер акъада.

Замир вилик квай кесерлу турниррани гъалиб жедайдак члехи умудар кутазва. Ихътин лезги хкигъ кьуй еке агалкъунар хъурай!

Мини-футболдай турнир

Къагъриман **ИБРАГЪИМОВ**

И йикъара Берикейдин спортшколада Дербент райондин кьилин призар патал мини-футболдай финалдин къугъунар кьиле фена.

Къугъунриз килигиз, Дербент райондин кьил Мегъамед Жалилов, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Ягъя Гъажиев, райондин собранидин председател Мажмуддин Семедов, кьилин заместителар Анвер Гъажимурадод, Сеидмегъамед Бабаев ва райондин администрациядин управленийрини отделрини руководителар атанвай.

Турнирда райондин школайрин 40 командади иштиракна. Чип вегинин нетижда абур 10

дестедиз пайнавай. Кьилин приз патал анжах 2 командади къугъун давамарна.

Финалда сифте туп ядай ихтияр райондин кьил Мегъамед Жалилов гана, ада иштиракчийрихъ агалкъунар, гъалибвал хьун алхишна.

Турнирдин вири къугъунар кьизгъиндаказ кьиле фена. Са командадизни кубок гилляй ахъайиз кланзавачир. Финалдин къугъунра Берикейдин командади Рубасдин командадалди 5:2 гъисабдалди гъалибвал гъазанмишна. 3-чка Геджухдин СОШ-дин командади кьуна. Абуру Лукларин СОШ-дин команда 8:4 гъисабдалди гуьгъуьна туна.

Кубок, медаларни савкъатар 1-чка кьур Берикейдин СОШ-дин чемпионри Дербент райондин Кьил Мегъамед Жалилова, 2-чка кьур Рубас хуьрун СОШ-дин командадиз медаларни савкъатар Ягъя Гъажиева, 3-чка кьур Геджух хуьрун СОШ-дин командадиз Мажмуддин Семедова, риклиз теселли гунин савкъатдиз лайихлу хъайи Лукларин СОШ-дин командадиз Анвер Гъажимурадова вахкана.

Турнирда виридалайни хъсандиз къугъвай-буьрне кьейдна: Амин Саидов (Рубас), Насрулла Салигъов (Геджух), Рустам Муталимов (Берикей).

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин информатизациядин, алакьадин ва массовый коммуникациярин министерство

367018, Махачкъала, Насрутдинован пр., 1 "а"

КБИЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

**КБИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ**
М. А. АГЪМЕДОВ
65-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ
65-02-81

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГЪИМОВ
65-00-59

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Д. Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р. С. РАМАЛДАНОВА
65-00-58

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Р. РАМАЛДАНОВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава
Газет алакьадин, информативный техноло-
гийрин ва массовый коммуникациярин хиле
гуьзчивал авунин режяй Федеральной къул-
лугъдин Дагъустан Республикада авай Управ-
лениди 2016-йисан 12-декабрдиз регистра-
ция авуна.
Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди тувъльур хъйизва.
Макъалайриз рецензир гуьзвач ва абур эл-
къвена вахъузвач. Редакциядинни макъалай-
рин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкъала, Насрутдинован
проспект, 1 "а". Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249
Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахъудай вахт - 21.00
Чап ийиз вахкъана - 18.10

Газет "Издательство" "Лотос"
ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан къуьче, 6.

Тираж 7500

И - И лишандик квай материалар
гъакъидихъ чапзавайбуру я.

И - Икъван яшар хъанвайбуру келрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Милли умуми концерт

Абад АЗАДОВ

Меркезда Дагъустандин манирин гъар йисан милли умуми концерт 16-сеферда кьиле тухвана. И хъсан кардин тешкилатчи "Прибой" медиахолдинг я.

Дагъустандин манирин умуми фестивалда иштиракиз кланзавай мандарар гзаф жезва, амма абур "Прибой" радиодихъ яб акалзавайбуру сексер гуналди тайнарзава. Йисан вахтунда чпин манияр радиодай гузвай, телеканалрай къалурзавай ва жуьреба-жуьре концертра сегънедиз экъечзавай мандарриз тамашачийри кьимет гузва.

Алай йисан 31-январдиз Дуствилин къвалин члехи залдиз мад вишералди тамашачияр къвалатри, манирин авторри, телеведущийри иштиракна.

"Йисан гъахъ-гъисаб" умуми концерт кьиле тухузвай Юлия Дибровади, Алиса Шагъназаровади ва Руслан Алибегова (къейд ийин, абур чпин везифа еке пешекарвилелди ва устадвилелди таммарна) сегънедиз сифте нубатда Дагъустандин халкъдин артист, табасаранрин тивар-ван авай мандар Мариям Къазиевадиз теклифна.

Сегънеди, зални хважамжамдин экверри, рангари безетмишна.

залдиз ажайиб музыкадин сексер чкрана. Марияман ширин сесини тамашачияр вичел желбна. Къулеравай рушарин дестеди сегъне мадни безетмишна...

Концерт саки къуд сятда - давам хъана. Сегънедиз гъам гзаф-буруз таниш ва гъам цийи мандарари экъечна. Абурун арада рутулви Гъуьруь Рагъманова, агъулви Зулфия Шабанова, Кристина, Рашид Багатаев, Тавус Мегъамедова, Фатима, Зоя Чунаева, Гуьлхалум Гъажиева, Гъава Захаева... авай.

"Прибой" радиодихъ яб акалзавайбуру Мая АЛИМУТАЕВА-ДИ (шикилда) лугъузвай "Чан жуванбур" (чалар - Билал Адилванбур, музыка - Къагъриман Ибрагъимован) мандидини бескъадарда сексер ганвай. Ватанпересвили, милли члалал, хайи ерийрал, ватандашрал ашукъвилели мандиди пара устадвилелди адаз гурлу капар яна.

Умуми фестивалдин вири иштиракчийриз цуьквер, дипломар ва "Йисан мандидин гъалибчи" гафар кхъенвай кубокар гана.

Чал хуьх, ам чи девлет я

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

Белиж поселоқдин 1-нумрадин юкъван школада Дербент райондин школьникрин арада лезги шаиррин эсерар лап хъсандиз клелунай конкурс кьиле фена. Адан кьилин макъсад лезги чал халкъдин къатар геьгеншарун, хуьн, бажарагъ авай жаванар жагърун, акъалтзавай несил хайи члалал рикл алаз тербияламишун, дидедин чал кланарун тир.

Школадин директор Имара Заловади мярекят ачухна, конкурсатриз агалкъунар алхишна, жюридин векилар малумарна: РУО-дин началькидин заместитель Назира Мирзаева, РУО-дин методцентраддин руководитель Тамилла Алиева, РУО-дин кьилин пешекар Зарема Алиева, РД-дин писателрин Сюзидин лезги секциядин руководитель, шаир Владик Батманов, шаир, РД-дин лайихлу муаллим, РФ-дин образованидин гуьрметлу работ-

ник Гъулангерек Ибрагъимова и чларарин автор.

Ана Белиж поселоқдин кьил Р.Гъабибулаева, Лезги муздратраддин кьилин режиссер, РД-дин халкъдин артист М.Мирзебегова, шаир ва публицист С.Абила, Дербент шегъердин культураддин управленидин кьилин пешекар Г.Шабановади, школайрин директорри, муаллимри ва аялри иштиракна.

Конкурсдин нетижаяр къазвай арада В.Батманова ва Гъ.Ибрагъимовади шиирар клелна.

Аялриз кьимет гузвай нетижаяр Назира Мирзаевади малумарна, чкаяр и аялри кьуна: 1-чка - Мальвина Азизовади (Агълабрин СОШ), 2-чка - Хадижа Гъуьсейновади (Белиж хуьруьн 2-нумрадин СОШ), 3-чка - Рагната Цмиевади (Хазар хуьруьн СОШ).

Конкурсдилай гуьгъуьниз мярекят "Штул", "Садвал" ва аялрин къуьлерин "Кавха" ансамбли манияр лугъуналди ва къуьлер авуналди давамарна.

Чаз кхъизва

Гъамишалугъ риклера

Мегъарамдхуьруьн райондин Филерин хуьрдай чаз чар атана. Ам жемятдин тиваруни хъуьруьн администрациядин кьил Абдулмалик Эмир-гъамзаева кхъенва.

"И йикъара чав рикл къарсамидай чулав хабар агакьна: Махачкъалада, вичи яргал йисара республикадин кьилин вузрикай сад тир Даггоспедуниверситетдин математикадин факультетда доцентвиле къвалахай бажарагълу муаллим, гуьрметлу, камаллу инсан, гъакъван вичин балайриз, багърийриз, къваллизи хуьруьз, вири халкъдиз вафалу хъайи диде, баде, свас, руш Мафи Назировна ЭСЕТОВА-ЮЗБЕГОВА залум ажалди чавай къакъудна. Гъайиф...

Ахътин инсанар халкъдивай, чидайбурувай къакъатун еке магърумвал я. Мафи Назировна чи, Филерин хуьруьн, агъалийриз гъакъван истеклу, гуьрметлу, хайи руш хъиз, мукъва ва багъа инсан тир. Ада вичин итим, гила Дагъустандин халкъдин духтур, гунарлу суьгъетчи, мярекатрин тамада Азедин Мурадovich Эсетовохъ галаз санал Кетин кьилин метел алай чи куьгъне хуьре 1960-1961-йисара къвалахна. Сада мектебда математикадай тарсар гана, мукъуда чи больницада кьилин духтурвална. Абурун къуллугъ чи агъалийрин риклелай гилани алатзавач. Эсетоврин хизанди чакъ галаз алакьа вири йисара, хуьр арандиз куьч хъайилани, хуьзвай. Абурун чи вири хийр-шийирдин крарин, мярекатрин иштиракчийри тир.

Хуьруьн гуьрметлу агъалияр тир Бегьер Велибекован, Жаруллагъ Эмир-гъамзаеван, Гъайбат Агъмадован, Айдунбег Ризаеван, гзаф масабурин хизанрин арада и хизанни гъакъван гуьрметлуде хъайиди парабур риклел хъизва.

Жемятдин тиваруни хъайи Абдулмалик ЭМИРГЪАМЗАЕВ, Филерин хуьруьн администрациядин кьил"

Х.М.Абдуллаева

И йикъара чав чулав хабар агакьна: яргал чулур азардик тивар-ван авай муаллим-математик Абдуллаева (Саидова) Хадужат Мирзеевна рагъметдиз фена.

Х.М.Абдуллаева 1946-йисуз Къурагърин хуьре дидедиз хъана. ДГПИ акъалтарна жегъил муаллим хайи хуьруьн мектебдиз математикадин тарсар гуз хтана. Вичин уьмуьрдин эхиримжи йикъалди ада Къурагъа муаллим яз гъакъсагъвилелди зегъмет чулуна, акъалтзавай несилриз чирвилерни тербия гана.

Къурагърин 2-нумрадин юкъван школаддин муаллимрин коллективди Х.М.Абдуллаева рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз, адан веледриз, багърийриз, мукъва-къилийриз башсагълуьгвал гузва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди машгур мандар Даниял Къазиеваз играми стха
Мирзебек Бедретдинович

рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз башсагълуьгвал гузва.

Махачкъалада яшамид жезвай Багъадин Расуловчи Даштемирова Азедин Эсетоваз уьмуьрдин юлдаш
Мафи Назировна

рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз башсагълуьгвал гузва.

Мегъарамдхуьруьн райондин Филерин хуьрдай тир Велибеков Велибега гуьрметлу духтур Азедин Мурадovich Эсетоваз уьмуьрдин юлдаш

Мафи Назировна
рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз башсагълуьгвал гузва.